

Naročnina: Za Ameriko in za celo leto \$ arg. 6.—; za pol leta 3.50; Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

AÑO (Leto) VIII.

BUENOS AIRES, 11 de Septiembre (Septembra) 1937 Núm. (Štev.) 36

Patronat

Nevarna igra na Sredozemskem morju

DROBNE VESTI

"TAJINSTVENI" PODMORNICI POTAPLJAJO LADJE — RAZNE TRGOVSKE LADJE SO ŽE POSTALE ŽRTVE TORPEDOV IN NAPAD JE BIL IZVRŠEN TUDI NA ANGLEŠKO KRIŽARKO "OAVOCK" — RUSIJA OBDOLEŽUJE ITALIJO — ANGLIJA IN FRANCIJA STA SKLICALI KONFERENCO, KI NAJ POSKRBI ZA VARNOST PLOVBE

Nevarno igro igrajo na Sredozemnem morju že nekaj tednov "nepoznani" podmorniki, ki so potopili že več ladij. Ker razpolaga španska fašistična vojna mornarica le z omejenim številom podmornikov in povrhu vsega še zelo stare sorte, napadi pa se dogajajo od Dardanel do Gibraltarja in še celo na Atlantiku, gojijo poučeni krogi upravičen sum, da podmorniki-napadaleci ne pripadajo Španiji, marveč kakšni drugi državi. Največji sum leti na Italijo, katero je te dni sovjetska vlada tudi odkrito obdolžila. Poslala je v Rim noto, v kateri trdi, da ima dokaze, da so bile ruske ladje napadene in nekatere potopljene od italijanskih podmornikov ter zagotavlja, da ve za njihova imena in številke; zahteva, naj ti napadi prenehajo, naj se krivci kaznujejo ter naj italijanska vlada plača odškodnino za ladje, blago, ki so ga vozile, in za posadke napadenih parnikov.

Ta javna obdolžitve Italije (katero je seveda obdolžitve odklonila) je izzvala v svetu senzacijo, deloma pa tudi skrbi, ker je prinesla nekaj povsem nepričakovanega v priprave za mednarodno konferenco, ki sta jo sklicali Francija in Anglija z namenom, da se sporazumno z vsemi nešpanskimi prizadetimi državami naredi potrebni koraki za zaščito plovbe po Sredozemnem morju.

Od napadov podmornikov sta imeli namreč tudi Francija in Anglija že občutno škodo in prav posebno se je razhudilo angleško javno mnenje, ko je prejšnji teden tak podmornik sprožil torpedo proti angleški križarki "Oavock", dodeljeni nadzorni službi po nalogu angleške vlade in londonskega odbora, za nevarnost. Križarka se je nahajala blizu Rta San Antonio, ko se je iznenada pojavil v bližini podmornik ter brez predhodnjega opozorila sprožil svoje uničevalno orodje. Dogodek bi bil mogel imeti zelo hude takojšnje posledice, če bi bil torpedo zadel križarko, ali pa tudi, če bi bila križarka, ki je brž začela streljati, zadela podmornik ter bi se potem izkazalo, da ni španski...

Napade na trgovske ladje so Angleži še nekam potrepljivo prenašali, napad na njihovo vojno ladjo

nas še zavednosti, koliko je v nas sočustvovanja s trpečimi sorojaki in koliko je v nas volje, da jim pomagamo, ko se od nas ne terja nobena velika žrtev.

Vsi, ki narodno in delavsko čutijo, se morajo v soboto zbrati v dvorani ul. Rodriguez Peña 361. Izvršimo v celoti svojo dolžnost in vlijmo s tem še večjo voljo za požrtvovalnost onim maloštevilnim dobrotnikom Patronata, ki so mu doslej omogočali življenje in delovanje.

pa jim je pokazal, da se dogodki na Sredozemnem morju razvijajo v preveč nevarni in predznaki smeri ter da je radi tega potrebno takoj nastopiti z vso energijo. Več rušilec je iz Gibraltarja takoj odbrzelo v smer, kamor je izginil podmornik, ki je bil napadel "Havock"; iskali so ga dolgo časa z namenom, da ga potopijo. Nekatere vesti, ki pa niso bile potrjene, so celo zagotavljale, da se je Angležem res posrečilo izvršiti ta svoj namen.

Obenem pa se je zgenila tudi angleška vlada. Stopila je takoj v stike s Parizom in se domenila, kako in kaj je treba ukreniti, da se zagotovi varnost plovbe na Sredozemnem morju, ki je za obe državi od največje važnosti. Načeloma sta se obe vladi brž sporazumeli, končno pa sta prišli do zaključka, da bi bilo treba povabiti na posvetovanje tudi druge zainteresirane države. Tako sta tudi storili. Nekatere so vabilo brž sprejele. Italija in Nemčija pa sta odlašali in medtem je prišla ruska nota, ki obdolžuje Italijo. V Rimu so ogorčeni in se je to ogorčenje še povečalo v sredo, ko so Rusi predložili italijanski vladi še drugo noto, v kateri vztrajajo pri

svojih obdolžitvah in pri svojih zahtevah po odškodnini.

Italija je sedaj izjavila, da se konference o Sredozemnem morju ne udeleži, če bodo tudi Rusi navzočni; in ker so Rusi vabilo že sprejeli, je jasno, da bo Italija konferenco bojkotirala ter da bo Nemčija sledila njenemu zgledu.

Konferenca pa se bo vključila temu vršila in sicer je napovedana za danes, petek, ko to pišemo. Angleži in Francozi imajo že svoje načrte in bodo poskrbeli na en ali drugi način za varnost svojih parnikov, tudi če bi jih nobena druga država pri tem ne podprla.

V SPOMIN BAZOVIŠKIM ŽRTVAM

V prostorih Slovenskega prosvetnega društva v ul. Gral. Cesar Diaz 1657 se bo vršila jutri v nedeljo 12 t. m. ob 4 uri pop. spominska ura bazoviškim žrtvam, ki so pred sedmimi leti bili ustreljeni od zatiralcev našega naroda. Na programu je par primernih pesmi in kratek nagovor.

Vse zavedne rojake in rojakinje vlijudno vabi k udeležbi.

Odbor.

Jugoslavanska Izseljenska Zaščita

vabi na svojo prvo veliko PRIREDITEV

ki se bo svršila v SOBOTO, DNE 18. SEPT. 1937, v korist brezposelnih in onemoglih rojakov, pod pokroviteljstvom gospe Niče Cankarjeve, soproge poslanika Kraljevine Jugoslavije, v dvorani "ASOCIACION FILANTROPICA ARGENTINA", ulica Rodriguez PEÑA 361, ob 8 uri zvečer.

SPORED:

- Govor preds. Zaščite g. V. Sulčiča.
- a) „El Exilio Necesario“, poje ga. Eudoksija Tumakova pevka bivše carske opere. Spremlja autor.
b) Cancion de Cuna.
c) „Mirame“
- Zrinsko frankopanka, poje kvartet Jadran.
- J. Flašman: „Triglav“, poje S. P. D. I.
- V. Vodopivec: „Pozdrav Vipavski“, poje GPD. V. Devoto
- K. T. Pojkovič: „Sse dek je tvoga blagoga oka“
b) „Jadno srce“, poje ga. Eudoksija Tumakova, Spremlja ga Anka Sulčičova.
- H. Roi: „Quireme mucho“, poja kvartet „Jandran“
- Novak: „Sanak spava“, poje oktet „Tabora“
- Chopin: „Mazurka“, pleše godča. Ilsa Gonda.
- Vjenjavski: „Souvenir de Moscú“, pleše gđca Nelly Franchini.

Sodelujejo naslednja društva: Jugosl. V. z. pomoči, Jugosl. Klub, Sokol I. Sokol Dock Sud-Boca, Jugosl. podp. društvo iz Berissa, "Kosovo", iz Ensenade, Slov. prosv. društvo I., Društvo "Tabor", G. P. D. iz V. Devota, Jugosl. centr. šolsko združenje, Jugosl. šolsko društvo "La Paternal" ter Jug. šolsko društvo Dock Sud.

Po sporedu: Pleš, srečkanje in prosta zabava.

USTOPNINA: Moški \$ 2.—, ženske \$ 1.—

ODBOR

S požrtvovalnostjo nekaterih maloštevilnih dobrotnikov in resničnih rodoljubov naše jugoslovanske kolonije, ki ne iščejo ne dobička ne slave, marveč jih pri njihovem delu vodi samo globoki socialni čut, kateri jim narekuje pomagati rojakom v bedi, sedanji Jugoslovanski patronat že nekaj let lajša bedo onih naših izseljencev, ki jih u-soda tepe z brezposelnostjo, boleznijo ali onemoglostjo. Na stotine naših ljudi je potom Jugoslovanskega patronata dobilo zaposlitev, ki so jo sami zaman iskali, na stotine jih je dobilo male podpore, ki so jim omogočale, da so si kupili zdravila ali se odpeljali v drug kraj, kjer jim je bila zagotovljena služba, do katere bi sicer ne mogli priti, na stotine jih je dobilo obleke ali obutve, da so svoja telesa obvarovali pred mrazom in boleznijo, in na tisoče bonov za prenočišča in zajutreke ter za kosila in večerje je že razdal Patronat med takšne reveže naše krvi, ki zapuščeni in osamljeni v tujini, niso imeli strehe, pod katero bi šli spat, ali niso imeli tistih centavov, ki so potrebni človeku, če se hoče nasititi, ko ima želodec prazen.

Vse to, ponavljamo, je bilo storjeno na pohudo in skoro z izključno pomočjo tako malega števila dobrotnikov našega trpečega izseljništva, da bi jih mogli na prste naštet. Patronat se doslej še nikoli ni obrnil na svojo javnost, da bi od nje terjal skromen, a pravičen davek.

Šele sedaj, ko je v tako veliki meri pokazal, da je potreben in koristen, ko je s tako hvalevredno vztrajnostjo in v tako veliki ter najvišje priznanja vredni meri vršil svojo več let svojo dolžnost, šele sedaj se Patronat obrača na našo javnost v Buenos Airesu in okolici ter jo vabi, naj z udeležbo na prvi njegov prireditvi podpre njegova človekoljubna in rodoljubna prizadevanja.

Obrnil se je predvsem na naša društva ter jih pozval, naj prireditvi podpre s sodelovanjem in z agitacijo med članstvom in društvenimi prijatelji, da bo udeležba čim večja. Z zadoščenjem moremo ugotoviti, da so se društva častno odzvala ter da bo sodelovalo prihodnjo soboto na Patronatovi prireditvi v prid našim najpoternejšim izseljenim delavcem vse, kar je organiziranega v jugoslovanskih društvih v glavnem mestu in bližini.

Prav nič ne dvomimo, marveč smo globoko prepričani, da se bo tudi ostala naša javnost, ki ne pripada nobeni organizaciji, z navdušenjem odzvala Patronatovemu vabilu ter da bo v največji meri izvršila svojo dolžnost napram tej človekoljubni organizaciji in napram sorojakom, ki jim je tujina prehuda mačeha.

Sobotna prireditve Patronata mora biti veličastna manifestacija solidarnosti vsega našega tujakšnjega izseljništva. Vsi, kar nas je takih, da zmoredno onamo malo vstopimo, se moramo odzvati klicu Patronata ter moramo s tem podpreti njegovo akcijo. Sedaj nam je dana prilika, da pokažemo, koliko je v

—V mestni bolnišnici v Cetinjah, v Črni gori, je radi poškodb, ki jih je dobil pri neki avtomobilski nesreči, umrl polkovnik Vuković, stric italijanske kraljice Jelene in brat bivše črnogorske kraljice.

—Prebivalstvo Francije šteje sedaj 41 milijonov 907 tisoč 56 oseb, med katerimi je 2.453.507 tujecev. Tako so ugotovili pri zadnjem štetju.

—Dunaj je v rokah židov — tako piše tamošnji tednik "Schoenere Zukunft" in navaja naslednje številke: 85 o/o vseh odvetočnikov, 70 o/o vseh zobozdravnikov in 52 o/o vseh zdravnikov na Dunaju so židje; židje imajo v rokah 80 o/o vseh čevljaric, 70 o/o vseh bank, 74 o/o vse vinske trgovine, 73 o/o vseh tekstilnih trgovin, 70 o/o vseh kinematografov itd, itd.

—Krvave nemire imajo spet v Palestini, odkar je neka angleška komisija sestavila načrt, po katerem naj bi se Palestina razdelila med Arabe in žide, da bi končno enkrat bil mir. Arabci z načrtom niso zadovoljni in tudi židje, ki so kot kolonizatorji naredili tam res prave čudeže, če je vse tako, kakor prav te dni kažejo v Buenos Airesu v prvem svojem propagandnem zvočnem filmu, bi radi vso deželo dobili zase.

Velik nacijski kongres se vrši te dni v Nuernbergu; navzore je seveda tudi Hitler, ki je pristal na povedal, da je Nemčija sedaj popolnoma svobodna (namreč versailleske pogodbe, ki jo je samovoljno prekršila), da so ji nujno potrebne kolonije in da stoji narod sedaj pred dvema važnima vprašanjema: pred znatnim pomanjkanjem živeža in pred novo napetostjo, ki je nastala v zadnjem času v Evropi. Povedal je, da je Nemčija v najboljših stikih z Italijo, hvalil na vse pretege fašistični režim in ožigosal, kakor doslej že večkrat, sovjetski režim.

Preveč revolucij imajo v Paragvaju. Sedaj so imeli kar dve tekom 24 ur. Major Martinech, o katerem nimamo bližjih podatkov, a smemo po njegovem priimku po vsej pravici sklepati, da je jugoslovanskega rodu, se je s svojim vojaštvom dvignil proti vladi dr. Paive, ki je morala podati ostavko. Martinech in njegovi prijatelji so brzojavno povabili prejšnjega predsednika polkovnika Franca, ki se je mudil v Buenos Airesu, naj se takoj vrne, da prevzame vladno, ki naj dokonča započete socialne reforme. Franco se je vabilu res odzval in odletel proti Asuncionu s posebnim letalom, a ko je prišel do cilja, je izvedel, da je medtem izbruhnila nova revolucija, ki je dr. Paivo spet spravila na noge in na vladno. Martinech in drugi voditelji prejšnjega vstaje so se zatekli na peruansko poslaništvo.

Italijanski general Giuseppe Vicari, ki je tekom svetovne vojne poveljeval četam na Kostanjevici ter je bil pozneje imenovan za poveljnika tržaške posadke, je umrl v Milanu, star 69 let.

Argentinske vesti

Nedeljske volitve

Predsedniške volitve, ki so se vršile preteklo nedeljo v glavnem mestu in v provincah republike, so potekle v splošnem še razmeroma mirno, dasi so nekateri ljudje, ki radi prerokujejo hude reči, napovedovali, da bo gotovo izbruhnila revolucija. In zato ni čudno, če je bila tudi policija previdna.

In tako so varuhi javnega reda izvršili v soboto popoldne, torej tik pred volitvami, nekoliko aretacij, ki so bile v resnici senzacionalne. Od davčnih inšpektorjev je policija izvedela, da na Avdi. La Plata, v hiši št. 718, izdeluje neki bivši italijanski letalski oficir nevarne bombe v delavnici, ki ni bila prijavljena oblasti. Policija je brž poslala tja svoje moške, kateri so ugotovili, da se izdelovalec bomb imenuje Ernesto Scabbiolo, da je star 40 let ter da je tudi že pripravil nekatera nevarna morilna sredstva. Moža so aretirali in zaslišali, pa je izpovedal, da je bombe pripravljaj za neki revolucionarni odbor radikalnih skrajnežev, ki da imajo namen spraviti na drugi svet predsednika republike z vsemi njegovimi ministri ter z različnimi drugimi vplivnimi osebnostmi iz vladnih krogov vred, poleg tega naskočiti jetnišnice, izpustiti vse tiče, ki so tam v kletkah, ter z njihovo pomočjo polastiti se oblasti. Po njegovih izjavah so tvorile revolucionarni odbor naslednje osebe: dr. Lucio E. Racedo, odvetnik, star 40 let; profesor Geronimo Peralta, star 50 let; odvetnik dr. Luis Ernesto Rabuffetti, star 50 let, in še nekateri drugi, med njimi bivši minister radikalne vlade Carlos J. Rodríguez, ki se je v soboto nahajal v Río Cuarto ter so se radi tega oblasti obrnile na pristojno mesto v Córdoba s prošnjo, naj nevarnega revolucionarja zaprejo. Poleg imenovanih so bili kasneje aretirani še 70letni zdravnik dr. Pedro Insúa Dorrego, bivši mornar Raúl Benavidez in še par drugih.

Vest o aretaciji se je zdela res senzacionalna, končno pa so ljudje le začeli misliti, ali so izjave italijanskega letalca resnične in utemeljene. Dvom je bil upravičen in je postajal vedno večji, ko so se ljudje začeli vpraševati: Kakšen revolucionarni odbor pa je to, če navadnemu tehniku, kateremu poveri, proti plačilu, izdelavo bomb, tak klepetavo obrazloži, kateri so njegovi člani, koga nameravajo spraviti s tega sveta, kako hočejo izpustiti jetnike in še mnoge druge po-

drobnosti? Kakšno revolucijo so pa hoteli narediti ti hudi revolucionarji, če so na predvečer volitev imeli v Scabbiolovi delavnici pripravljene cele... tri ali štiri bombe? ako će mogoče, da se je eden izmed članov revolucionarnega odbora, bivši radikalni minister, nahajal tik pred volitvami, t. j. tik pred revolucijo v éórdobski pokrajini, kjer revolucije ni bilo treba voditi, ko je vendar pokrajina v rokah radikalov?

Takšne in podobne pomisleke je moral po vsej priliki imeti tudi zvezni sodnik dr. Jantus, kateremu je policija izročila aretance, še posebej, ko so mu ti začeli dokazovati, da Scabbiola sploh ne poznajo, da ga nikoli videli niso, nikoli z njim govorili itd. Sodnik Jantus je v sredo odredil, da je treba aretirance izpustiti na svobodo, razen Scabbiola, glede katerega ni dvoma, da so pri njem našli bombe, ki jih je na skrivnem izdeloval, kar je prepovedano.

Revolucije torej ni bilo, pač pa so se v nekaterih krajih dogodile obžalovanja vredne stvari. Tako je v Tres Arroyos, v Lincolnu, General Dorrego in v SanMartinu prišlo do resnejših in tragičnih spopadov. V Dorregu se je večja skupina radikalov spopadla s policijo. Radikalni, dobro oboroženi in preskrbljeni s kamijoni, ki so bili z železnimi ploščami spremenjeni v nekakšne oklopne avtomobile, so nameravali, kakor izjavljajo oblasti, naskočiti tamošnje komisarijo in tamošnje županstvo. Prišlo je do boja, v katerem so bili smrtno zadeti voditelj dorreških radikalov, Juan Maciel, občinski delavec Sonzino Gonzalez, ki se je nahajal v občinski pisarni, ko so radikalni začeli streljati, Alfredo Zorro ter še neki drug moški. Več oseb pa je bilo ranjenih. Radi teh dogodkov je policija izvršila hišne preiskave na domovih raznih sumljivih radikalov, zaplenila čez 70 pušk in aretirala 51 pristašev radikalne stranke.

Še hujše je bilo v Tres Arroyos, kjer se je v prostorih radikalne stranke zbralo mnogo s puškami in revolverji oboroženih mož, ki so ob 10. uri zjutraj, ko se je lokalu bližala policijska patrola, začeli streljati na varuhe javnega reda. Napad je bil izvršen nepričakovano in radi tega je več policajev takoj

obležalo težko ranjenih. Oblasti so brž poslale na kraj incidenta ojačenja; močni oddelki so obkolili dve "manzani", niso pa bili močni dovolj, da bi mogli naskočiti prostore radikalne stranke. Radi tega so poklicali iz Bahije Blanke ojačenja, ki so popoldne prišla. K radikalom so poslali parlamentarca, da jih prepriča, naj se predajo, kar so ob 6. zvečer tudi res storili. Okrog 200 radikalov, ki so jih našli v lokalu, so s posebnim vlakom odpeljali. Od ranjenih sta umrla policajca Martin Martinez in Juan Medina, poleg njiju pa še civilist Anastasio Paz. Težko ranjeni so še trije policaji in trije civilisti.

Streljali so tudi v San Martinu, kjer so nerede izzvali baje uniformirani fašisti, ki jim poveljuje neki "caballero alemán", kakor ga je nazval neki buenosaireški list. Fašisti so tam, s puškami oboroženi, korakali po ulici pred sedežem radikalne stranke, pa se je dvema za zdelo, da so za njima priletele žaljive besede, radi česar sta skočila za vogal ter sta otvorila ogenj, da... vzpostavita red. Policija, ki je pozneje izvršila preiskavo v radikalnih prostorih, ni našla tam nobenega orožja.

Do manjših izgrediv je prišlo tudi v nekaterih drugih krajih buenosaireške province in v Buenos Airesu samem. Tu, v glavnem mestu, so se zvečer začele zbirati velike gručee radikalov, prihajajoče iz raznih smeri, na avenidah, ki vodijo na glavni trg, Plaza Mayo. Policija je imela precej opravka, preden je preprečila, da se zberejo na trgu pred vladno palačo, kakor je bil njih namen. Celo pline za soljenje je morala uporabiti, ko so nekateri izmed množice oddali par strelcov. Kolikor je znano, sta bila samo dva človeka lažje ranjena. Red je bil kmalu vzpostavljen.

Kar se v splošnem volitev tiče, so se izvršile v redu v glavnem mestu republike, v Córdoba, Entre Riosu, Catamarki in San Luisu; o nasiljih in sleparijah poročajo iz buenosaireške province, iz Santa Fe, Mendoza, San Juana, Salte in Jujuya; drugod si je vladni blok z različnimi predvolilnimi obljubami, manevri itd. zagotovil zadostno večino in so volitve potekle brez komplikacij. Ljudje, ki so v podrobnostih proučili obširna poročila, objavljena v listih iz vseh krajev države, prihajajo do zaključka, da so bile volitve pravične v 5 pokrajinah, všt-

ši glavno mesto republike, sleparske v šestih in "normalne" v štirih.

Začelo se je štetje glasov, ki ne bo tako kmalu končano; v glavnem mestu so doslej v premoči radikali, drugod pa vladni blok.

Dr. Julio A. Roca v Brazilu

Podpredsednik argentinske republike dr. Julio A. Roca se že nekaj dni mudi v Río de Janeiro, kamor ga je povabila braziljska vlada na proslavo letošnje obletnice braziljske neodvisnosti. Dr. Roca je prispeval v Río de Janeiro v nedeljo popoldne in je bil tam zelo lepo sprejet. Njegov obisk je pomagal, da so se popolnoma pozabile nevspečnosti, ki so bile v zvezi z znano zadevo glede severnoameriških rušilcev.

Tako braziljski kakor argentinski listi podčrtavajo važnost obiska in obnavljajo prijateljsko razpoloženje med obema južnoameriškim državama.

OBLETNICA SEPTEMBERSKE REVOLUCIJE

V ponedeljek so proslavljali sedemletnico revolucije, katero je vodil pok. general Uriburu in ki je vrgla takratno radikalno vlado predsednika Irigoyena. V katedrali se je vršila posebna služba božja v počastitev spomina onih, ki so fakrat padli v bojih. Prisotvovali so predsednik republike gen. Justo, člani vlade in zastopniki drugih oblasti.

"CRITICA" ZAPLENJENA

Policijska oblast je zaplenila vse številke zadnje nedeljske izdaje buenosaireškega dnevnika "Critica", ki je hotel iziti za časa volitev. Ker za takšne zaplembe ni nobene osnove v zakonih dežele, je ta policijski ukrep izzval hude proteste vseh listov, ki niso preveč na vladni strani, in pa tudi buenosaireškega novinarskega krožka.

PRETENKI ZIDOVI

Pretenke zidove ali pa premalo pazljive paznike imajo v več argentinskih ječah, kakor smemo upravičeno sklepati na podlagi časopisnih poročil, ki vsako toliko vedo povedati, da so zdaj tu zdaj tam nevarni tički pobegnili iz kletk. Tako se je zgodilo preteklo dni tudi v Villi Mariji, kjer je kar 11 kaznjencev brez dovoljenja kaznilniškega vodstva zapustilo jetnišnico. Zid so prebili in si naredili luknjico v zlato svobodo.

IZVOZ ARGENTINSKEGA SUHEGA SADJA

Z italijanskim parnikom "Conte Grande" je odšlo iz Argentine 20 ton suhega sadja, namenjenega raznim srednjeevropskim trgov. Argentinsko

Proslava kraljevega rojstnega dne

V proslavo rojstnega dne kralja Petra II. se bo vršila jutri, v nedeljo, ob 10. uri, v cerkvi na Paternalu, Avda. del Campo 1653, slavnostna služba božja z zahvalno molitvijo. Na to proslavo našega državnega praznika je tukajšnji izseljenski duhovnik g. Janez Hladnik povabil zastopnike naših oblasti in tukajšnja naša društva. Kakor smo obveščeni, bodo slavnosti prisostvovali tudi nekateri diplomatični zastopniki zavezniških držav.

Za to priliko bo cerkveni pevski zbor nastopil ojačen in dobro izvežban. Vsi naši izseljenci so vabljeni da se te slovesnosti v čim večjem številu udeležijo.

Pretekli ponedeljek, 6. t. m., na dan rojstnega dne našega kralja Petra II., od 7. do 9. ure zvečer, se je vršilo sprejemanje, ki sta ga priredila za tukajšnje oblasti, člane diplomatskega zbora in za nekatere znance iz buenosaireških tujih krogov g. poslanik dr. Izidor Cankar in gospa Niča Cankarjeva.

Pozdrave g. predsednika republike generala Agustina P. Justa in njegove čestitke povodom kraljevega rojstnega dne je g. poslaniku in gospej sporočil adjutant državnega predsednika fregatni kapitan Alfonso Goue; od članov vlade sta se udeležila sprejema poljedelski minister dr. Miguel Angel Cárcano in minister za pravosodje in šolstvo, dr. Jorge de la Torre, z gospo, do čim so vsi drugi člani vlade pismeno sporočili svoje čestitke. Navzočni so bili tudi državni podtajnik za bogočastje dr. Divice Fúrkorn z go-

ske sadjarstvo je s tem poskusilo svojo srečo na doslej od argentinskih eksporterjev še neobdelanem polju in verjetno je, da se mu z izvažanjem suhega sadja odpirajo nove možnosti za vedno lepši razvoj.

IZKUŠENA BABICA Filomena Beneš de Bilek

diplomirana na univerzi v Pragi in v Buenos Airesu. Zdravi vse ženske bolezni. — Sprejema tudi noseče v popolno oskrbo. ordinira od 9 ure zjutraj do 20 ure zvečer

LIMA 1217, I. nadstr.
U. T. 23 Bueno Orden 3380
Buenos Aires

KROJAČNICA "GORICA"

Vam nudi vsakovrstno blago za obleke in povrnike po najnižjih cenah Delo prvotno.

Se priporoča rojakom
FRANC LEBAN

Warnce 2191
Buenos Aires

SAMO ZA VAS

smo napravili to krasno reorganizacijo, nad katero se divijo tisoči naših klientov

GOTOVOST — HITROST — NIZKE CENE

nudijo Vam:

NAŠE DENARNE POSILJKE
NAŠA HRANILNICA
NAŠA PRODAJA LADIJSKIH LISTKOV
NAŠE RAZPOŠILJANJE IZSELJENIŠKE POŠTE

AKO STE VI ZADOVOLJNI

se mi veselimo, ker smo resnični Vaši prijatelji in smo zidali NAŠO NOVO PALAČO ravno radi Vaše udobnosti ko nas obiščete, da Vas postrežemo kakor zaslužite kot velik prijatelj naše banke.

Prijazno Vas vabimo

OBISČITE NAS — V VAŠO KORIST — DA VIDITE KAKO STREŽEMO

SLOVENSKI ODDELEK

BANCO HOLANDES UNIDO

SUCURSAL BUENOS AIRES

PODRUŽNICA
Corrientes 1900

CENTRALA:
Bm. Mitre 234

IZKUŠENA BABICA

ANACHRPOVA

Diplomirana v Pragi in v Buenos Airesu z mnogo letno prakso v bolnici Rawson Vsem slovenskim materam vedno na razpolago in za malo plačo

ENTRE RIOS 621
U. T. 38 Mayo 8182

Velika moderna krojačnica HERMINIO BIDINOST

Excoortador de el Jokey

Če hočeš biti brezhibno in elegantno oblečen, prepričaj se sam.

AV. SAN MARTIN 1544
Buenos Aires

Vesti iz organizacij

Kdo ima prav?

Mnogokrat slišimo, da se je treba podvreči volji večine. Sedaj pa pogledimo nekoliko, ali je to naziranje vedno pravilno in v skladu s splošnimi interesi izseljenstva.

Pravijo, da nas je vseh Slovencev v Južni Ameriki dvajset tisoč. Če jih je toliko ali ne in tudi če bi jih bilo le polovica, jih še vseeno ni od teh večina naročenih na Slovenski list. Večina torej ne čita edinega slovenskega lista v Južni Ameriki, marveč ga čita manjšina.

Imamo več društev, v katerih je zopet včlanjenih le nekaj desetih izseljencev. Imamo slovensko šolo, ki jo tudi ne poseđa večina otrok.

Kdo je v pravem, ali večina, ki je brezbrizna za vse, ali manjšina, ki se nesebično žrtvuje za koristi vseh? Odgovor je preprost in pride sam

od sebe: Če bi večina razumela pomen skupnega glasila, organizacije in šole, bi se vremena Slovincem kmalu zjasnila, bodisi v tujini ali v domovini.

Če so Slovenci pod Italijo dobili žarek svobode, je to v prvi vrsti zasługa primorskih izseljencev, ki so, pregnani od doma, iz tujine nadaljevali borbo za brate v robstvu. Žalostno pri vsem tem je, da je večina stala brezbrizno ob strani, češ: če se bodo razmere spremenile, že pojedemo nazaj.

Ali smo res tako naivni, da verujemo, da se bodo razmere same od sebe izboljšale? Boj za pravico naših bratov na Primorskem še ni končan, in ali bo tudi nadalje le manjšina v borbi? Naša društva v tujini res niso mogla nuditi vsega tistega, kar bi bilo želeli, vendar, ali so društvo tega kriva? Nikakor ne, temveč izseljenstvo, ki stoji pasivno ob strani, češ: če bodo kaj naredili bomo že pristopili zraven. Peščica organiziranih ljudi vendar ne more ustvariti bodočnosti vsem neorganiziranim. Koliko primerov je, ko se posameznik obrne do društva, ko je v sili in potrebi, medtem ko se ga v nepotrebi izogiblje in morda celo slabo govori o njem?

Slovenska šola je prav tako ustanovljena, da se v njej naši najmlajši pripravljajo za življenje. Če bi se vsi starši zavedali, kaj pomeni dobra vzgoja in izobrazba za srečo in bodočnost slehernega človeka, bi do zadnjega vsi poslali svoje otroke v slovensko šolo.

Zgražamo se nad današnjimi socialnimi krivicami, ki jih je ljudstvo po vsem svetu v večji ali manjši meri deležno, sami pa se niti najmanj ne zganemo, da bi svoj položaj s skupnim delom izboljšali. Najprej bi si morali pomagati, kulturno in gospodarsko, sami sebi in šele potem bomo mogli pomagati drugim.

Dvainpedeset držav, ki so "sankcionirale" Italijo, ni moglo poma-

gati Abesincem, ker se sami niso brigali za svoj kulturni in gospodarski podvig, in prav tako je tudi ušoda Špancev in Kitajcev odvisna v prvi vrsti od njih samih. Če si sami nočejo pomagati, jim nihče ne bo.

Zato, rojaki in rojakinje, delajmo na to, da nas bo večina bodisi pri naročnikih Slovenskega lista, bodisi pri članstvu v naših društvih, bodisi pri naši šoli in pri vsem, kar nam more posredno in neposredno koristiti za skupen in splošni napredek v tujini in domovini.

Zavedati se moramo, da brez boja ni zmage in da ni vseeno, če smo pasivni ob strani in brezbrizno gledamo, medtem ko se nekateri žrtvujejo za koristi vseh. Če bi se vsak posameznik zavedal dolžnosti napram skupnosti, bi bila malenkostna žrtev posameznikov kronana z velikim skupnim uspehom.

Kdo je kriv, da se Slovenci v tujini ne zavedamo; kaj nam lahko nudijo naše lastne kulturne in gospodarske ustanove? Krivo je naše hlajčevsko mišljenje, ki povzroča, da v tujem vidimo dobro in koristno, napram svojemu pa smo brezbrizni in celo protivni.

Kdaj bo v nas tudi nekoliko ponosa in samozavesti?

Jutrišnja slovesnost na Paternalu

Kakor javljamo na drugem mestu, bo jutri ob 10. uri na Paternalu, v znani cerkvi Avda. del Campo 1653, slovesna služba božja s te deumom v proslavo našega državnega praznika. Prisostvovali bodo tudi zastopniki zaveznških držav.

DOMAČA ZABAVA

Dne 3. oktobra priredi Slov. prosvetno društvo v svojih prostorih ul. Gral. Cesar Diaz 1657 večjo domačo zabavo z enodejanko in plesom. Opozarjamo na to že sedaj vse cenj. rojake in rojakinje.

Odbor.

Iz društva "Tabor"

Ker bo danes večja prireditev na Dock Sudu, naslednjo soboto pa velika prireditev Patronata, se bo domača prireditev z igro, petjem in deklamacijami, ki je bila napovedana za jutri, ne bo vršila, marveč je bila odgodena do 26. t. m. Namesto prireditve bo jutri popoldne — v društvenih prostorih ul. Paz Soldán 4924 — samo čajanka, na katero so vljudno vabljeni vsi člani in prijatelji Tabora.

DA NE BO OSTALO SAMO PRI BESEDAH!

Tako le nam piše neki naročnik: Čital sem z zadoščanjem o lepih uspehih, ki ste jih dosegli v Buenos Airesu z našo šolo in bral sem tudi poziv, naj bi se vsi priključili šolski akciji. Dovoljujem si pisati vam teh par vrste, ker sem prepričan, da je šola dobra stvar in ne bi rad, da bi ostalo samo pri besedah. Šolsko društvo naj se zgane in naj tudi nam, ki živimo po kampu, pošlje pozive in navodila, kako postanejo člani ali pa vsaj podporniki te prepotrebne izseljenske ustanove. Zdi se mi, da bi bila tu tudi prilika, da pokažemo, koliko je v nas smisla za dobro skupno stvar; če bomo šolo podprli, kakor po pravici zasluži in kar pač ne bo zahtevalo prevelikih naporov in žrtev od nas, potem bomo smeli biti prepričani, da smo tudi za kaj večjega sposobni. Če pa tu ne bomo storili svoje dolžnosti, potem se nikar ne lotevamo drugih večjih akcij, o katerih je bilo v listih svoj čas že nekaj pisano. Tako je moje mnenje. Za svojo osebo sem gotov, da smo sposobni toliko za eno kolikor za drugo. Samo lotiti se je treba in potem tudi držati in vztrajati, drezati in prigo-varjati. Naši ljudje so taki: ne ugrejejo se prehitro, a če jih enkrat pridobiš za stvar, o kateri so prepričani, da je dobra, potem pa so vztrajni. Zato naj šolsko društvo kar začne s svojo agitacijo.

KADAR ISČETE SLUŽBE

obrnite se na rojakinjo

BERTO CERNIČ

DORREGO 1583, — Bs. Aires

54 — 3588

IZ MONTEVIDEOA

Montevideo, 24. avgusta 1937. —

Prejšnjo soboto je "Zajednica" priredila zabavo. Na programu je bil samospev gospoda Mileta Stojšiča in več samospevov gospe Aleksandrovne, ki je bila pred vojno pevka ruske opere. Nato je sledila burka v enem dejanju "Opozicija". Nastop gospe Aleksandrovne, ki jo je zelo lepo na klavirju spremljala gospa Weber, je bil izreden umetniški užitek. Burko so društveni diletantje prav lepo igrali v veliko zabavo navzočega občinstva.

Dalje časa se že vodijo pogajanja med "Zajednico" in "Bratstvom", da bi se obe društvi združili. Kakor smo izvedeli, so se pa pogajanja zaenkrat ustavila na mrtvi točki. Pač ni dovolj medsebojnega zaupanja. Upajmo, da bo na obeh straneh sčasoma le zmagala uvidenost in oziri na velike potrebe naše narodne skupnosti.

Z velikim veseljem poslušamo radio-oddaje beograjskega presbira. Tako nam je mogoče vsaj nekoliko kontrolirati enostransko poročanje tukajšnjega časopisja. Pozna se, da so vsi viri, iz katerih črpajo urugvajski listi vseh barv svoja poročila o razmerah v naši državi, naši Jugoslaviji sovražni. Odtod izvira tudi čisto napačno mnenje mnogih naših izseljencev o položaju v naši domovini, ko berejo pač samo lokalne časnike in nimajo več nobenih stikov z domačim poštenim tiskom.

Dopisnik Ministrstva socialne politike in narodnega zdravja, gospod David Doktorič sprejema sedaj ob ponedeljkih, sredah in petkih od štiri do sedme popoldne v ulici Zabala 1287. Gotovo bo to našim ljudem mnogo bolj všeč, ker se nahaja njegova pisarna blizu luke v središču mesta na kraju, ki ima s celim mestom in okolico najboljšo avtobusno in tramvajsko zvezo.

DOMAČE VESTI

ZAHVALA

Podpisani se iskreno zahvaljujem vsem dobrotnikom, ki so prispevali za bolnega rojaka Jožefa Rijavee, ki se nahaja že sedem mesecev v bolnišnici, in za njegovega sina v zavodu "Lipa".

Remec Franc je daroval \$ 10.—, Badalič Kristina pa \$ 6.—; po \$ 5.— so darovali: Glešič Franc, Rijavec Anton in Anton Toplikar. Po \$ 3.— so darovali: Ličen Alojz, Batič Ciril, Izidor aBadalič in Juan Gašparini. Po \$ 2.—: Ličen Ciril, Brčko, Pavšič Rafael, Amalija Gruden, Toplikar Ladislav, Rošič Ivneene in aBadalič Franc. Po \$ 1.—: Glešič Marija, Ušaj Leopoldo, Laznik, Peter Samoček, Belinger Rafael. Po \$ 0.50: Žorž Franc, Zorko Šinigoj, V Zlobec, Matilda Remec je darovala \$ 0.70 in Dolores D. de Mihelj \$ 0.45. Skupno se je nabralo vsega \$ 65.65; Srčna zahvala vsem za pomoč v potrebi nesrečnega rojaka.

Anton Toplikar.

SMRTNA KOSA

Gospa Jelka Novinčeva in njena sestra Dana Mozetičeva sta prejeli iz Gorice tužno vest, da jima je tam preminula mati, spoštovana in skrbna žena znanega podjetnika Mozetiča. Prizadetim izrekamo svoje globoko sožalje.

ZAHVALA

Društvu v Villa Devotu se srčno zahvaljujem in prav tako tudi vsem darovalcem ki so mi priskočili na pomoč v boleznih mojega sina. Vsem še enkrat srčna hvala!

Alojz Kavčič.

BANCO GERMANICO

DE LA AMERICA DEL SUR

L. N. ALEM 150

BUENOS AIRES

LADIJSKE VOZNE LISTKE, bodisi pozivne ali odhodne, za Jugoslavijo in Italijo, kupujte samó pri BANCO GERMANICO. Izrabite priliko sedaj ko se je cena znatno znižala.

DENARNA NAKAZILA za v Jugoslavijo, Italijo in vse ostale dele sveta, izvršujte samó potom BANCO GERMANICO.

STEVILNO URADNIŠTVO VAŠE NARODNOSTI Vam je v jamstvo, da bodete pri BANCO GERMANICO najboljšje posluženi.

Obiščite nas in prepričali se boste!

Uradne ure: ob delavnikih od 8 1/2 zjutraj do 7. zvečer, ob sobotah od 8 1/2 do 12 1/2.

spo. in državni podtajnik za zunanje zadeve dr. Oscar Ibarra García z gospo.

Od članov diplomatskega zbora so se odzvali vabilu naslednji:

Ambasadorja: Združenih držav Severne Amerike, dr. Alexander Wilbourn Weddell z gospo, in Meksike, dr. Alfonso Reyes, pravtako z gospo; šef protokola, kap. Francisco Bengolea; šef tajništva ministrstva za zunanje zadeve, dr. David Traynor, z gospo; ministri: Ekvadorja, Antonio Pons; Poljske, Kdzislaw Kurnikowski; Belgije, Luis Leclercq; Finske, Niilo Orasmaa; Češkoslovaške, František Kaderábek; Švedske, Einar Modig; Norveške, Rudolf Andvord; Grške, Vassili Dendramis; Dominikanske republike, Tulio Cestero; Portugalske, Carlos de Almeida Affonseca de Samayo Garrido, z gospo; odpravnik poslov: Columbijske, Eduardo Carrizosa; Švice, Henrik Beat de Fischer-Reichenbach; Japonske, Hirobumi Terajima; Litvanske, Jonas Aukštuolis; Lotvinske, dr. Peters Olinš; Romunske Artur Anastasiu; Španije, Felipe Giménez de Asúa; Francije, Hubert Dussol; Bolgarske, Milko Gheorghiev; legacijski svetniki: Češkoslovaške, Vaclav Krešta; Nemčije, Sigfried Mey; Velike Britanije, Charles Dodd; Italije, Ottavio Serena di Lapiglio; Meksike, Salvador Martínez Mercado; legacijski tajniki: dr. Špiro Želalič, z gospo, od našega poslaništva; Nemčije, Rudolf Pamperrien in Conrad von Schubert; Italije, grof Alberto Barbarich; Grčije, Vassili D. Lappas; Poljske, Waclaw Dostal; mnogi drugi z gospo.

Poleg navedenih so se sprejema udeležili še razni atašeji, člani protokolnega odseka Ministrstva za zunanje zadeve ter zastopniki tukajšnjih oblasti in drugi.

Prišlo je na poslaništvo veliko število pismenih in brzojavnih čestitk od vseh strani. Brzojavno je sporočil svoje čestitke tudi zunanji minister Uruguajske republike dr. Espalter.

V skladu s predpisi za diplomatsko in konzularno službo morajo naša državna predstavništva v inozemstvu prirediti letno dva ločena sprejema: enega za diplomatski zbor in tuji svet, drugega pa za kolonijo, in sicer na dan naših državnih praznikov, t. j. 6. septembra oziroma 1. decembra vsakega leta. Ker velja v tukajšnjih diplomatskih krogih za jugoslovanski državni praznik kraljev rojstni dan, se more sprejemanje za kolonijo vršiti seveda le na dan našega narodnega zedinjenja.

Slovenci doma in po svetu

OSREDNJI DEMOGRAFSKI URAD V RIMU

Italijanska vlada je s kraljevim dekretom od 7. julija 1937, ki je z dnevom objave stopil v veljavo, ustanovila pri notranjem ministrstvu poseben osrednji demografski urad, kateremu bodo pripadale vse funkcije, ki so v zvezi s proučevanjem in pospeševanjem demografskega problema. Fašistični Italiji očitno leži veliko na tem, da prepreči nadaljni padee rojstev in da ohrani prirodni prirastek prebivalstva vsaj na dosežani višini, kajti vsa njena zunanja politika, zlasti glede kolonij in ekspanzije se opira na trditvi, da je italijanski narod sila rodovit in da se mu mora dati možnost, da se ta prirastek nekam izlije. Vsa predvojnata leta, zlasti pa doba pod fašističnim režimom, pričajo s statističnimi podatki baš nasprotno. O tem smo tudi mi že ponovno razpravljali, zlasti z ozirom na prilike v Julijski Krajini. Danes hočemo samo navesti podatke za prvo polovico 1937, ki kljub vsem ukrepom materialne, moralne in politične narave jasno govorijo o rapidnem nadaljnjem padeu rojstev in istočasnem prirastku smrti njih slučajev.

Tako se je v prvem polletju 1937 rodilo v vsej Italiji 494.519 otrok, to je za 3159 manj kakor lani v isti dobi. Lani je znašalo število rojstev v prvem polletju 23,1 odtisoč, letos pa samo 22,8.

Število umrlih pa je istočasno, kakor smo omenili, narastlo, lani jih je umrlo v tem času 293.562, letos pa 321.518, ali 27.956 več kakor lani. Na vsakih 1000 prebivalcev je umrlo lani 13,6 letos pa 14,8.

Temu primeren je seveda tudi prirodni prirastek. Lani je znašal v prvih šestih mesecih 204.116, letos samo 173.001 ali za 31.115 manj. Lani je znašal prirodni prirastek še 9,5 odtisoč, letos le še 8,0.

NEKAJ ŠTEVILK Z GORISKEGA

V aprilu je bilo v goriški pokrajini 299 rojstev, kar je nekoliko manj od povprečnega števila v prejšnjih treh mesecih. Prebivalstvo je zaradi presežka porastle za 84 oseb. Priselilo se je 488, izselilo pa 487

Veliki zavod "RAMOS MEJIA"

VENEREAS

ZDRAVNIKI SPECIJALISTI

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje. **SIFILIS** v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914) **KOŽA**: Kronični izpušaji, mozoljčki. Izpušaji las. Ultravioletni žarki. **ZLATO ŽILO**: zdravimo brez operacije in bolečin. **SPOLNA ŠIBKOST**: Hitra regeneracija po prof. Cicarelliju. **ZIVCNE BOLEZNI**: Nevrašenja, izguba spomina in šibkost. **REVMATIZEM**: kila, nahuha, gota. Šibkost srca zdravimo po modernem nemškem načinu. **PLJUČA**: Kaselj, šibka pljuča. **ZELODEC**: upadel, raširjeni, kisline, težka prebava, bruhanje, rane. **ČREVA**: colitis, razširjenje, kronična zapeka. **GELO, NOS, UŠESA**, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin.

Popolno ozdravljenje \$ 30.—

Plačevanje po \$ 5.— na teden.

Naš zavod s svojimi modernimi napravami in z izvrstnimi SPECIJALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečenje z jamčeno. — Ugodno tedensko in mesečno plačevanje.

Plaza Once Rivadavia 3070

Od 9—21 ob nedeljah od 8—12

oseb. S tem se je torej prebivalstvo povečalo za 85 oseb (v marcu pa 58.) Porok je bilo v aprilu 157 (v marcu samo 21). Indeks življenjskih potrebščin se je zvišal za 1 točko, to je v aprilu porasel od 82,18 na 83,18. Število tvrdk se je zvečalo za 4 in njih število znaša sedaj 7409 (4468 trgovin, 2941 industrij).

LJUDSKO GIBANJE V TRŽASKI POKRAJINI V ZADNJIH DVEH MESECIH

	Junij	Julij
Poroke	191	193
živ. rojeni	302	281
mrtvorojeni	12	9
umrli	209	232

HHRANILNICE IN POSOJILNICE V LIKVIDACIJI

Iz italijanskih listov posnemamo tale seznam naših hranilnic in posojilnic, ki se sedaj nahajajo v likvidaciji: ljudske posojilnice in hranilnice v Kamnem, Drežnici, Podbrdu, Prvačini in Solkanu; kmetske posojilnice in hranilnice v Biljani, Kostanjevici na Krasu, Črničah, Kozani, Lokaveu St. Viški Gori, Oseku, Otaležu, Pliskovici, Kojskem, Vel. Zabljah, Šmarju (Rihemberk), Smartnem pri Kojskem, Šturijah in Trnovem na trnovski planoti; okrajna hranilnica v Kanalu, centralna posojilnica v Gorici, posojilnici v Podmeleu in Šebreljah, delavsko-kmetska posojilnica v Renčah in agrarna hranilnica v Rihemberku.

IZ ABESINIJ SE VRAČAJO

25.000 ljudi so poklali ob priliki atentata na Grazianija v Adis Abebi

Pred kratkim se je zopet vrnilo v naše kraje nekaj fantov, ki so delj časa preživeli v Abesiniji pod vojaško suknjo ali pa kot delavci. Nekateri so se vrnili na bolezenski dopust in se jim še pozna trpljenje. Vsem je bilo strogo zabljano, da ne smejo o Abesiniji ziniti kaj slabega in neprimernega. Indirektno smo zvedeli od enega nekaj podrobnosti, ki se tičejo posebno znanega atentata na Grazianija v Adis Abebi. Kot je znano je po atentatu zavladal strahovit teror nad Abesinici in še strožja disciplina med vojaštvom in delavstvom. Italijani niso štedili Abesincev pri maščevanju tega atentata in so klali kar vse vprek. Adis Abeba je bila skoraj prazna, ker so zbežali iz nje vsi Abesinci, ker so se bali represalij. Pri teh pokoljih so po njegovem mnenju poklali okrog 25.000 Abesincev (Angleži so takrat cenili število žrtev na 6.000.)

ABESINSKA KAVA V ITALIJI

TRST, julija 1937. — Po zavzetju Abesinije je v Italiji pričelo primanjkovati kave in je včasih ni bilo dobiti niti pri največjih trgovcih v Trstu. Takoj po okupaciji so napovedovali dovoz abesinske kave. Pričakovali smo, da če se bo res to zgodilo, da bodo tudi cene bolj primerne. Sedaj poročajo, da so uvozili pet tisoč ton kave in so to količino razdelili na vsa večja italijanska mesta. Tudi Trst jo je dobil nekaj sto kil. Oblasti pa so ji določile prodajno ceno na debelo po 3.400 lir za 100 kg, to se pravi, da ni ta kava nič cenejša od dosedanje uvožene iz tujih kolonij in da bo na drobno stala ca 35 lir kg.

KO SE JE VRAČAL OD UMRLE

V Dobravi pri Volčjdrugi se je pripetila pretekli teden tragična nesreča pri kateri je izgubil življenje sin, ki se je baš vračal od svoje umrle matere. Ko se je 27. julija 34letni Rafael Skukov iz Rihemberka vračal domov iz bolnice v Gorici, v kateri je prejšnjega dne umrla mati, ga je pri Dobravi prehitel avto dr. Pignataro in Rafael mu je hotel uiti z leve strani na desno, pri tem pa je tako nerodno padel, da si je prebil lobanjo, in tam mestu umrl.

BARKOVLJANSKE KMETICE NA RIMSKEM KONGRESU

Pod naslovom "Le massaie rurali di Barcola al roduno di Roma" prinaša "Popolo di Trieste" lepo fotografijo naših barkovljanskih narodnih noš, ki so bile v Rimu. Kakor je že znano se vrši vsako leto ali vsako drugo leto nekako kongres ali prav za prav parada pred Mussolinijem za katero se zberejo reprezentance vseh žena iz Italije. Te pridejo pač v nošnjah posameznih pokrajin. Tako so prišle tudi iz Julijske Krajine žene in dekleta, ki so nosila pristno našo narodno nošo. Ena taka skupina je bila tudi iz Barkovelj, ki je nosila tako imenovano okoličansko narodno nošo.

ZOPET DVE SMRTNI ŽRTVI ZARADI GRANAT

V Panovcu pri Gorici je 25letni Škerl Alojz nabiral staro železo, ko je naletel na granato in jo nesel domov. S kladivom jo je hotel odpreti in granata je eksplodirala ter Škerla smrtonovarno ranila da je po štirih urah umrl v goriški bolnici. — Druga nesreča, ki je zopet zahtevala smrtno žrtev, se je pripetila blizu Kala nad Kanalom. 14 letni Mirko Kumar iz Kala je odpiral projektil, ki mu se je razpočil in ga

teško ranil. Ker je kraj nesreče precej oddaljen, je prišla pomoč pozno, toda kljub temu ne bi ubogi Kumar prenesel zadobljenih ran. Proti večeru istega dne je umrl v goriški bolnici.

—V Bresci so aretirali nekega Santa Sedmaka in Angelo Tončić, ker sta ogoljufala šoferja Makuca Humberta. Ta ju je s svojim avtomobilom prepeljal po soški dolini nato v Trbiž in Benetke, kjer sta povsod prejemale denarne zneske na račun neke publikacije o fašistovskem imperiju, ki ne bo nikoli izšla. Peljali so ju v Gorico.

RAZNO

—V Tolminu je imenovan za tajnika tamkajšnjega fašja dr. Anton Bassi mesto odstopivšega Spiridiona Piccininija.

—V škofijski kapeli je goriški nadškof mons. K. Margotič posvetil za župnika na Colu Antona Žbogarja.

—V Gorici so aretirali 20letnega Pavlina Josipa, ker je izpovedal, da je sodeloval pri splavu svoje zaročenke Geronim N., ki je pozneje umrla zaradi tega.

—Karabinerji so prijaviili sodišču 37 letnega Likarja Dominika iz Idrije, ker je v prepiru ranil Julija Šinkovca.

—Pri Plaveh je rešil pogumni Gregorat Ivan 17 letnega Kraševiča iz deroče Soče.

—Črničah so postavili za novega podestata Prima Girolaminija.

—Goriški prefekt je v Mussolinijem imenu nagradil Amalijo Klančič por. Pahor iz Opatjega sela in Pahorja Srečka iz Temenice, vsakega z 800 lirami zaradi dvojčkov moškega spola.

—Z dekretom je bila postavljena v prisiljeno likvidacijo posojilnica in hranilnica v Lošnju.

—Na Lazu pri Tolminu bodo zgradili novo ljudsko šolo. Poleg šolskih sob bo imela zgradba stanovanje za učitelja, jedilnico in telovadnico. Stala bo 158.000 lir.

—Tržiška občina (Monfalcone) šteje 20.851 prebivalcev.

—Goriškemu sodišču so bili predani, ker so kuhali žganje brez dovoljenja: Kozina Leopold, Besednjak Ivan, Čotar Lovrene, Gomišček Franc, Čebokli Franc, Kodermac Evgenija, Miheli Roza, Maras Alojž Vidmar Marija, Marušič Kazimir in Gorjan Viktorija.

—V gorenji soški dolini je silno neurje povzročilo veliko škodo. V občini Žaga je napravila nevihta 8.000 lir škode.

—Na 50 lir pogojno je bil obsojen 23 letni Ludvig Remec iz Kromberka, ker je prekopaval na državnem zemljišču v svrhu nabiranja starega železa.

—Kako hude so kazni glede neprijavljanja novih stanovaleev, nam priča tale primer. V Štandrežu je Gizela Michelin morala plačati 300 lir globe, ker je oddala sobo, ne da bi prej dobila tozadevnega odobrenja od kvesture (političnega oddelka!)

—V zadnjih treh mesecih je promet v Postojni silno narastel. Postojnsko jamo je obiskalo v tem času 95.362 tujcev, to je za 134.16 posto več kakor lansko leto ob istem času. Dotok italijanskih turistov se je zvečal za 47 posto.

TOLMAČENJE UREDBE O LIKVIDACIJI KMETSKIH DOLGOV

Minister pravde je v sporazumu z ministri financ, trgovine in industrije ter kmetijstva, izdal sledeča avtentična tolmačenja uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov:

1. Avtentično tolmačenje odst. 5. čl. 3. v zvezi z odst. 9. čl. 3. uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov, ki se glasi: "Dolžnik kinč, ki ima v smislu zadnjih dveh stavkov odst. 5. čl. 3. pravico do znižanja dolga, nima pravice do tega znižanja tudi proti siromašnemu upniku."

2. Avtentično tolmačenje čl. 5. uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov v zvezi z odst. 1. čl. 2. iste uredbe, ki se glasi: "Kmet, čigar posestvo presega površino 50 hektarjev odnosno družinska zadruga, čije posestvo presega površino 100 hektarjev orne zemlje, a dolg jim ne presega 500.000 dinarjev, se ne morejo koristiti z ugodnostjo iz odst. 1. čl. 5. uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov."

3. Avtentično tolmačenje čl. 43. uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov, ki se glasi: "Čl. 43. uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov se nanaša tako na kupee zemljišča, ki je prišlo pod agrarno reformo kakor tudi na tiste, ki so zemljišče kupili iz proste roke."

Ako hočete piti dobro vino in poceni obrnite se do mene, ki ga dostavim tudi na dom.

FRANC KURINČIČ

GARAY 3912, Bs. Aires

LADIJSKE VOZNE LISTKE

za vse parobrodne družbe pri nas dobite po najnižji ceni.

Kabino

za gotovimo vsakemu potniku brezplačno.

Vpoklicne karte po zelo znižanih cenah

CA. CENTRAL EUROPEA
469 SAN MARTIN 469

KROJAČNICA MOZETIČ

Naznanja vsem cenjenim klientom in slovenskim rojakom, da so dospeli novi vzorci in blago za poletne moške obleke. Velika izbira perila in drugih moških potrebščin. Prepričajte se!

Sebastian Mozetič
5019 - OSORIO - 5025
BUENOS AIRES
(PATERNAL)

Koristen nasvet

Oni dan sem krenil v Belgrano. Tolikokrat sem že namenil, da pogledam, če koga najdem tudi tam, pa vedno je časa primanjalo. Pa tudi naslovov ni vsak čas pri roki.

Cabildo. Lepa in živahna ulica. Nekaj vidiš, česar ni ne na Rivadaviji ne na Corrientes. Samo pogled na zgradbe ti pove, da je tamkaj mnogo nemškega. Značilni šikasti nemški slog mnogih hiš razodeva nemškega gospodarja. Zato pa tudi pivnice ne manjka, ki po nemško vabijo na čašo piva.

Tudi v Belgranu je dosti naših rojakov. Toda ne žive v prvem in drugem nadstropju, pač pa v pritličju ali v podstrešju. Pač niso gospodarji hiš. Le ključke imajo, da zjutraj prvi odpro in zvečer zadnji zapro, da se z dvigalom vozijo, da v hišah red vzdržujejo in da za želodčne potrebe gospodarjem skrbijo.

Nj njihova najslabša! Zakaj marsikdo si močno želi take službe, ki človeka sicer trdo priveže na stalno mesto in mu malo svobode pusti, toda vsaj skrbi za najnujnejše vsakdanje potrebe odvzame in kak grošek se morda tudi dene v stran in bo mogoče kdaj prilika, da se odpre kako samostojno podjetje... Vedno biti pod peto drugim, tega se človek s časom tudi naveliča.

Da, na lastne noge se postaviti, pod lastno streho živeti, to je pač upravičena želja.

Pa je še ena želja in tudi potreba, ne le osebna, temveč tudi v skupno korist cele kolonije. Želja in potreba, katero pramnogič vidijo le v svojem osebnem interesu, a ne odkrijejo v njej skupne koristi... in zato moramo biti le hlapci in deklet in kar nič več.

Ta potreba je, da se uveljavi kako podjetje v slovenskih rokah, da naši ljudje pridejo kje do vplivnih služb, zakaj potem šele bo mogoče s pridom podpirati naše skupne zadeve pa tudi morebitne osebne potrebe. In prav v tej točki zadenemo na grdo napako med nami.

Če si kdo s skrbjo in varčnostjo kaj prigrisodari, če odpre tam kje na kakem voglu kako štacunico ali začne s kako drugo obrtjo... kako hitro se oglasi zavist. In tako padajo glasni ali tihi očitki: tat, skopuh, kapitalist, goljuf... Pač v malo kateri slabosti se človekova notranja nevednost bolj jasno in hitreje pokaže, kot ravno v tem, na kak način izraža svoje sodbe o tistih rojakih, kateri so si morda kaj opomogli.

Kolikokrat srečavamo take širokoustneže, ki se jim zdi, kako so modri, če čez rojake zabavljajo. In če stvar nekoliko na globlje pogledaš, pa skoro vselej najdeš na dnu nič drugega kot samo "fovšijo", ki pa skuša skriti svoj grdi obraz s tem, da krati bližnjemu dobro ime

z resničnimi ali lažnimi napakami. Res je tudi to, da se tisti, kateri kaj naprej pridejo, kaj radi odtegnejo slovenski skupnosti. Toda, kaj pa naj drugega napravijo?

Če v svojih rojakih najdejo le slabe prijatelje, ki hočejo od slovenskega trgovca ceneje kot od drugih, ki se pri njem na debelo zadolžijo — in potem jih vzame noč... če iščejo posojilo in ga potem nočejo vrniti...

Na tak način se nekateri proti "kapitalizmu bore". Raje podpirajo kogarkoli, samo ne svojega rojaka.

Ali moramo biti res tako hlapčevski, da niti rojakom ne privoščimo, da se kdo osamosvoji. Na ta način seveda moramo za vselej ostati vsi hlapci in deklet, ki služimo drugim gospodarjem. Ali je mar manj častno biti hlapec ali deklet svojemu rojaku?

Takele misli so mi šle po glavi, ko sem stopil tam v Belgrano v slovensko trgovnico, dosti dobro založeno; ko sem zvedel, da tam okoli nič naših ni in da so tega celo prav vesel. Preje, drugje so imeli posla

le s takimi rojaki, ki so jih skušali izrabljati...

Zato je nesporna dolžnost vsakega Slovence, da po svoji moči doprinese k napredku tistih slovenskih samostojnih podjetnikov, ki imajo kaj čuta in smisla za slovenske zadeve, da jih bodo mogli uspešne podpirati.

Nemcev ni tod posebno veliko. Toda znali so si pomagati do visokih mest, uveljavili so se v trgovini. In to so mogli doseči le tako, ker so s pravim razumevanjem vsi spremljali napredek tistih, katerim se je odpirala pot k boljšemu položaju. In zato danes zlepa ne najdeš brezposelnega Nemca...

No, takole. Sedaj je pa zabavljati začel, bo kdo nevoljen rekel ob tem le branju. Da, Res. Pa če sem prav zato tukaj, da k boljšemu kažem, je pač treba na takele napake opozoriti.

S tem, če bomo vedno nergali tisto, da se nam krivice godijo, ne bomo nikamor prišli. In če bomo vedno čakali le na tisto, kdaj bomo vsi enaki, bomo dočakali k večjemu to, da bomo vsi berači, vedni nemanjči...

CERKVENI VESTNIK

12. sept. maša ob 10 h na Paternalu. Spomin narodnega praznika kraljevega rojstva.

Molitve na Paternalu.

19. sept. maša na Paternalu za Ivana Ukmar.

Molitve na Paternalu.

Ta teden je kvaterni. Zapovednega posta ni. Maša v proslavo državnega praznika kraljevega rojstva se vrši v kapeli na Avenidi del Campo pri bolnici Tornú. Udeležiti se je uradni gospod minister in zastopniki vseh naših ustanov.

Hladnik Janez.

Nekateri kaj radi reko: Gospod, se dobro znam katekizem: Ljubi svojega bližnjega kot sam sebe...

Razumevajo pa te besede tako, da bi "drugi morali tebe" tako radi imeti, kot sami sebe ljubijo; da morajo tudi ti biti tak do drugih, to ti pa že noče iti v glavo...

Hladnik Janez.

Ako hočete biti zdravljeni od odgovornega zdravnika

zatecite se k

Dr. A. GODEL

AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE PO FRANCOŠKIH IN NEMSKIH NAČINIM

Krone in kožne bolezni

ZA SLOVENCE PEVI PREGLED BREZPLAČNO

Zenske bolezni, bolezni maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Stručni listi za pljučne, srčne, živ

reumatične bolezni

ZARKI X — DJATERMIA — ANALIZE

Sprejema se od 9. do 12 in od 15 do 21.

GOVORI SE SLOVENSKO

CALLE CANGALLO 1542

Ruska klinika za vse bolezni

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost razpolaga klinika s posebnim konzultorjem, kateri se nahaja pod vodstvom poznane specialista za navedene bolezni

Dra. A. IZAGUIRRE-a. Razpolaga z 10 specializiranimi zdravniki za razne bolezni

— Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, oblitih jetrah, žolodca, žilavju itd. Za bolezni iz notranosti imamo rezervirane gobe (kakor za ženske, tako tudi za moške) s posteljami. Cena od 1 \$ dalje dnevno. Dajemo nasvete pisnim putem, za mali honorar.

Zdravniški pregled za vsakovrstne bolezni \$ 3.—

Ordiniramo: od 9—12 i 15—21.

V needljah in praznikih od 9—12.

GOVORI SE SLOVENSKI

SUIPACHA 28

QUILMES BOCK
La mejor cerveza negra

"Reši nas, sin. Reši svoj rod, reši katoliško vero. Na to bodalo, ki je podoba križa se zakolni da pojdeš v boj zoper nevernike in uničiš vsakega krivoverca, pa naj mu bo ime Bourbon... ali..."

"Le govorite, mati." je divje zavpil kardinal. "Recite besedo."

"Ali Valois." je končala vojvodinja z zamolklim glasom. "Prisezi, sin..."

"Prisežem" je rekel Brazgotinec s takim glasom, da ni bilo moči dvomiti o njegovi resni volji.

Sedli so na svoja mesta in so se spogledali, blede kakor smrt. Umor Henrika III, francoskega kralja, je bil sklenjen in zaprisežen.

"Zdaj je le še potreba da ugotovimo, kaj nam je storiti!" je povzel kardinal Guiški ki ga je pomirjenje takoj izpremenilo v premišljenega diplomata.

"Vse je na tem", je potrdil Mayenne, "Reči moram, da se mi vidi izhod, ki ga priporoča naša draga mati zelo umesten. Dodal bi celo da je edini, ki nam še ostane. Valois mora umreti. A treba je pomisliti, da je naša igra opasna. Kdor hoče koga ubiti, naj ga ubije zanesljivo, ako noče biti sam ubit. Zato se tudi jaz vprašujem, kako nam je ravnati."

"To je moja skrb", je dejala zala vojvodinja.

"Bože moj", je nadaljeval vojvoda Mayenski, "tudi jaz se ne branim zasediti bodala v človeški hrbet, kadar tako nanese. A kralja sredi njegovih straž in vojska ubiješ vendarle težje od navadnega plemiča ki ga lahko zvečer počakaš za vogalom..."

"To je moja stvar", je tehtno ponovila vojvodinja de Montpensier.

"Še nekaj", je nadaljeval vojvoda

Mayenski, ne meneč se za sestro. "Recimo, da smo uspeli; Valois je mrtev in pokopan. Toda kaj smo postali, ne samo v očeh domačega kraljevstva, ampak tudi v očeh sosednjih vladarjev... Morilec. Oni bodite uverjeni, ne bodo trpeli, da bi se v Evropi uveljavil umor kot najkrajša pot do prestola. Zato mislim, da roka, ki ugonobi Valoiskega, ne sme biti guška roka. Kaj menite mati?"

"Govori, Marija," je velela vojvodinja Nemourska.

Rožnate ustnice zale vojvodinje so se skrivile v nasmeh.

"Debeli Mayenne ima prav", je rekla z nagajivim pogledom na brata. "Valois je dobro zavarovan, ker mu je dal naš dragi in veliki Henrik časa, da si je zbral armado. Treba ga je zadeti z gotovostjo, ako nočemo vsi pod sekuro, o kateri smo slišali iz ust ljube mame tako tepe besede, da me še zdaj mrzi od njih. Res je tudi, da storilec, ki mu pomore v boljše življenje ne sme biti Guise. Baš zato, ker so ti pomisleki upravičeni vam pravim: vse to je moja skrb."

"Kaj hočeš reči?" je suho dejal kardinal. "Govori jasneje."

"Stvar je kaj preprosta", je odgovorila Marija de Montpensier. "Poznam človeka, ki hoče ubiti Heroda in je v to zastavil svoje duhovno življenje... Njegova pest se ne bo zmotila in njegovo sree ne bo poznalo strahu."

"Gotovo je srdit sovražnik Valoiskega?" je vprašal Brazgotinec.

"On?... Nikakor ne... Le to je, da ljubi. Za ljubljeno je v žensko, ki sovrati kralja. Ta ženska ga je izbrala v svoj namen in ga je uverila, da mu je izvršiti sodbo. Angel božji mu je pri-

nesel bodalo, ki naj zadene Henrika III. v sree!"

Marijine besede so bile tako čudne, da se bratje vzle okrutnosti svoje narave niso mogli ubraniti groze. Le mati je mirno velela:

"Nadaljuj, hčerka..."

"Ta človek, ki mu je Bog poslal bodalo in ki ga gloje ogenj strasti", je nadaljevala vojvodinja, ne da bi se prestala smehljati, "moli v tihoti svojega samostana ter čaka dne, ko se angel vrne in mu poreče: 'Vstani. Trenutek je prišel. Udar!'"

Marija de Montpensier se je glasno zasmejala ter povzela:

"Vidite, dragi bratje, dočeljena mi je čast, da poznam tega angela. Lahko ga pozovem, kadar koli mi drago. Le miginiti mi je treba da pojde k menihi Jacquesu Clémentu in ga spusti na Valoiskega..."

"K Jacquesu Clémentu... K menihi", je zamrmral Henrik Guiški. "Oh, zdaj razumem. To je tisti, ki je bil nekoga večera v gostilni pri 'Železni stiskalnici'..."

"Tiho, brat!" je rekla Marija, ne da bi zardela ob spominu na orgijo, ki jo je omenil Brazgotinec. "Molči! Ne odkrivaj rajskih skrivnosti ljudem, ki jih ne razumejo!"

"Praviš, da je ta človek voljan?" "Nebeško bodalo, ki mu ga je prinesel angel, tiči za njegovim pasom noč in dan."

"In misliš, da ne bo trepetal?"

"Nič bolj od bliska, ki udari z nehal!" Brazgotinec se je zamislil. Ne zato, ker bi se bil obotavljaj. Zdelo se mu je le, da bi rajši sam zadal smrtonosni sunek. Misel, da naj se zanese na skrom-

nega meniha, se je upirala njegovi usabnosti.

"Nu", je vprašala Marija de Montpensier, "ali naj dam znamenje?"

"Daj ga", je gluho zarenčal vojvoda Guiški. "Malo mi je mar roke, ki sune; da bi le sunek zalegel!"

To reki je stresel glavo in nadaljeval s svojim običajnim zapovedniškim glasom:

"Sklenjeno je, brata! Odpravimo se v Chartres. Še jutri naj gre po Parizu glas, da je francoski kralj vendar že voljan ugoditi prošnjam... ne, zahtevam svojih podanikov: odslovil bo d'Epemona potrdil sodnike, izvoljene po pariškem meščanstvu, priznal Sveto ligo, poslal vojsko na Hugonote in sklical glavne stanove. Evo vam vsega, kar morajo zvedeti Parižani. Treba je tudi razglasiti, da se je Henrik Lorénski namenil v Chartres, kjer hoče paziti na Valoiskega, da izpolni svoje obljube; in pa, da vabim zveste hgarje, naj me spremlje v veliki procesiji ki uveri kralja o naši moči. Vidva, kardinal in Mayenne, zberita svoje vojnike pred Parizom. Ti, sestra pojdi... k angelu!... In vi, mati, prosite za nas Boga!"

"Prositi ga hočem za Henrika Lorénskega, francoskega kralja!" je dejala mati in blagoslovilaje iztegnila roke.

XIV.

Za ljubljene tigre.

Bliza se je enajsta urn. V Guškem dvorcu je bilo vse tiho. Pariz je spal. Le Brazgotinec je bil v sobani. Kjer so zvečer imeli rodbinski svet. S teškimi koraki je stopal sem ter tja. Nevesela misel, ki mu je bila po glavi, bi se dala izraziti takole:

"Kmalu bom bral, o tem zdaj ni več dvoma. Saj pravi mati, da je do prestola samo še korak... Da. Ali ta korak me povede iz Pariza; z njim se odaljam od cigancice, ki marsikateri mojih plemičev niti v preziranju ne bi vrgl nanjo očel. Baš to je krivo, da mi srce ne prekipeva od ponosa, ko mislim na veliki dan, ampak se krči od tesnobe. Joj meni. Ako se hočem povzpeti na prestol, moram pozabiti Violetto!..."

(Nadaljevanje)

PRVA SLOVESKA KROJAČNICA LEOPOLD UŠAJ

Ob svoji deseti obletnici vam je porok, da boste vedno in v vsakem oziru najboljše posreženi.

GARMENDIA 4947 — Bs. A. res.

Rudarji v Franciji imajo ugodne delovne pogoje

Okrog petine Slovencev je po svetu s trehuhom za kruhom. V Sedinjenih državah, Nemčiji, Franciji, Kanadi in drugod opravljajo po navadi najtežavnejša dela. Z vsemi temi izseljenimi rojaki imamo premalo stikov. Premalo se brigamo zanje in zato že njih otroci navadno utonejo v drugih narodih. Ko nas niti to ne briga, kako bi onemogočili odtujevanje izseljenjskih otrok, nas seveda še mnogo manj skrbe socialne razmere izseljencev.

Pretekli mesec je prispela na obisk v domovino skupina naših rudarjev iz Francije. Bilo jih je skoro tri sto, a na ljubljanskem kolodvoru jih je sprejelo skoro le naše delavstvo. Ni prav, da se vsi drugi tako malo zanimajo za rojake, ki so po dolgih letih trdega življenja prišli veseli obiskat svoje rojstne kraje. Pozdravnih govorov ni bilo, a jih naši rudarji niso pogrešali.

Z rudarji je prispel tudi predsednik Zveze jugoslovenskih sindikalnih odsekov Franc Močilnikar in z njim bivši francoski socialistični poslanec in župan iz Lensa Louart, ki je bil potem z odposlanstvom rudarjev pri banu, kjer so obrazložili potrebo uveljavljanja pogodbe o starostnem zavarovanju med Jugoslavijo in Francijo.

Kakor so rudarji pripovedovali,

so z delovnimi razmerami v Franciji zelo zadovoljni. Večina rudarjev, ki je prispela na obisk, je iz Lensa in okolice. Lens šteje okoli 35 tisoč prebivalcev in je premogovno središče. Močna je v Lensu tudi industrija železa. Razen tega so tam še tvornice sladkorja, tkaninske tvornice in druga podjetja. Največ naših rudarjev se je naselilo v Lensu po trboveljskih odpustitvah. V Lensu je tudi nekaj slovenskih obrtnikov. Vseh slovenskih družin v Lensu in okolici je okrog 400, v vsem okrožju (Departement Pa de Calais) je vseh slovenskih rudarjev precejšnje število. Natančnih podatkov žal ni na razpolago. Jugoslovanski sindikalni odsek v Lensu šteje 10 članov, Zveza jugoslovenskih sindikalnih odsekov pa ima v sedmih odsekih 650 članov.

Socialne razmere v Franciji so se, kakor pravijo naši rudarji, z nastopom Blumove vlade, znatno izboljšale. Mezde same so se sicer v rudarski stroki dvignile le za sedem odstotkov, toda izboljšali so se delovni pogoji in v veljavo je stopil 40 urni delovni teden. Delavstvo ima dva prosta dneva na teden, nedeljo in ponedeljek. Kvalificirani rudarji zaslužijo po 34 frankov osnovne plače na dan. K temu je pa še treba prišteti 32odstotno doklado,

tako da znaša plača 42 frankov. Rudar zasluži na mesec okrog 1100 frankov.

Rudarji stanujejo v rudniških stanovanjih, ki so prav lepa. Rudarji v Trbovljah in v drugih naših revirjih lahko zavidajo rudarje v Franciji, kjer ima rudar trisobno stanovanje z vsemi pritliklinami. Takšno stanovanje si v Franciji lahko privoščijo vsak rudar, saj plača le 11 do 14 frankov najemnine, odnosno odškodnine na mesec, to se pravi v naši valuti okrog 25 dinarjev. Vendar stanovanje ni vse. Upoštevati je treba, da so življenjske potrebščine zadnje čase v Franciji zelo drage. Pred nastopom draginje so nekatere družine lahko prihranile polovico mesečne plače, zdaj si ne morejo skoro nič več prihraniti. Vendar draginja ni tako občutna, če primerjamo mezde rudarjev v Franciji z mezdami rudarjev pri nas v razmerju s cenami življenjskih potrebščin. Obleka in čevlji so v Franciji cenejše kakor pri nas.

Mnogo je vredno, da so ob rudarskih stanovanjih tudi lepi vrtovi, kjer rudarji pridelajo toliko povrtnine, da jim je poleti ni treba kupovati. Naši rudarji v Franciji živijo v takšnih razmerah kakor pri nas srednji stanovi. Skoro vsak je naročnik kakšnega francoskega dnevnika. Mnogi imajo radijske aparate, kakršni so pri nas še za marsikaterga pripadnika srednjega stanu razkošje. Nikomur ni treba stradati.

Večina naših rudarjev že dobro obvlada francoščino. Slovenskih listov ne prihaja mnogo v Francijo, zato pa rudarji tem bolj čitajo francoske liste. Zavoljo tega so tudi mnogo bolj politično izobraženi kakor delstvo pri nas. Samo po sebi se pa razume, da naši ljudje v Franciji vendar pogrešajo slovenskih

kulturnih dobrin. Ko je Glasbena Matica nastopala po Franciji, je pel njen zbor tudi v Lensu, kjer so ga naši rojaki navdušeno sprejeli. Naši ljudje v Franciji se prav radi poslužujejo čitalnice Podporne Enote. Imajo okrog 600 knjig. Dobro bi bilo, če bi se jih rojaki v domovini spomnili včasih s knjigami. Pri nas deluje toliko raznih tako zvanih prosvetnih društev in prav bi bilo, da bi vsaj nekaj izmed njih mislilo tudi na naše izseljence. Izseljenci v Franciji so še posebno potrebni naše pozornosti in podpore, ker so preveč raztreseni, da bi si lahko izgradili močna prosvetna društva, kakor so na primer v Ameriki. Ne morejo izdajati svojega lista, nimajo narodnih domov. Poljaki so mnogo na boljšem; v okrožju Pas de Calais jih je baje okrog 100.000, zato pa imajo svoj list in celo tiskarno. Poljaki imajo svoje zdravniške, odvjetniške, trgovske in obrtnike.

Naši rudarji v Franciji tudi niso zadovoljni z našim radiom. Ljubljanska postaja je preslaba in je ne

slušajo. Nad programom oddaje za izseljence so pa bili zelo razočarani.

Otroci naših izseljencev v Franciji govorijo v splošnem mnogo boljše francoski kakor slovenski, pač zato, ker je šola francoska. Nekateri znajo slovenščino komaj toliko, da jo razumejo. Zdaj je prišlo na obisk tudi precej otrok; starši žele, da bi spoznali svojo pravo domovino vsaj nekoliko in da bi slišali materinščino bolj pogosto, kakor jo lahko v tujini. Toda na obisku ostanejo samo 16 dni.

Čeprav zadnje čase narašča draginja v Franciji, vlada med delavstvom še vedno veliko navdušenje za ljudsko fronto, ki je na vladi. Zelo neprijatelj je postal v Franciji senat, ki je prekrizal Blumove načrte in delavstvo zvrta vso krivdo, da so se podražile življenjske potrebščine, na denarne mogotce, ki jih ščitijo staroverski senatorji. Navdušenje za politiko ljudske fronte še ni popustilo in kaže celo, da se množice še bolj vnamajo zanj.

KROJAČNICA "PRI ZVEZDI"

DONATO ALVAREZ 2059,
pocl kvadre od Av. San Martin, — Bs. Aires

Vam sporoča, da je prispelo novo angleško sukno za spomladanske in letne obleke po zelo ugodnih cenah.

— Obiščite me, da se boste sami prepričali! —

STANISLAV MAURIĆ

Vsakovrstne bolezni, notranje in zunanje

Venerične bolezni se zdravijo na gotov in modern način. — Ugodno plačevanje. — Prvi pregled brezplačno. GOVORI SE JUGOSLOVANSKI. — Sprejemanje bolnikov od 3 ure do 8 zvečer.

Dr. ANTONIO PEREDA

MEDRANO 151

BUENOS AIRES

MODERNO ZDRAVILIŠČE V VSAKEM SLUČAJU

Ko čutite, da Vam zdravje ni v redu. Našli boste v tem zdravilišču specializirane zdravnike in najmodernejše zdravniške naprave. Upravitelj naš rojak dr. K. VELJANOVIC sprejemamo bolnike v popolno oskrbo in sicer po jako zmernih cenah. Izvršujemo tudi operacije. Poseben oddelek za vse ženske bolezni in kozmetiko.

TALCAHUANO 1060
Ordinira vsak dan od 5. do 8. ure

ZOBOZDRAVNIKA

Dra. Samoilović de Falicov
in Dr. Feliks Falicov

Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure

DONATO ALVAREZ 2181

U. T. 59 - 1728

CARIČIN LJUBLJENEC ZGODOVINSKI ROMAN

(Nadaljevanje 50.)

— Nocoj sem sestavila oporoko. Poskrbela sem tudi za te, v slučaju, da umrem! — Ljubljeni moj, živel boš v bogastvu! — Sedaj pa naj usoda o vsem odloči! — Ha, da bi te tri minute že enkrat minile! — Čez tri minute bom že vedela, če je svet last Katarine ruske ali pa se bom morala umakniti oni meščanki!

— Kneginja Mirevinka! —
— Ukazujete Veličanstvo! —
— Bodite tako ljubeznivi in odmerite razdaljo. — Dvoboj se nadaljuje! —
— Veličanstvo, razdalje sem že odmerila. Veličanstvo, postavite se, prosim, tam pod ono drevo, vaša nasprotnica bo stala pri onem kipu. Razdalje znaša točno dvajset korakov.

Carica se dostojanstveno obrne in odide pod označeno drevo, kjer jo je čakala zmaga ali pa smrt.

Elizabeta stisne še enkrat Natalinko roko in ji zašepče:
— Hvala ti, dobra in plemenita deklica! Hvala ti, da si se zavzela zame v zadnjih trenutkih mojega življenja! — Dobro vem, da bom umrla! —

Elizabeta je izrekla te zadnje besede tako glasho, da jih je Potemkin lahko slišal.

Nataliki se udro po licu solze. Obrne se, da je ne bi nesrečna prijateljica videla.

Potemkin stopi tako blizu k Eli-

zabeti, da bi mu bilo treba samo roke iztegniti, da bi jo objel in ji zašepeta:

— Kakršnakoli bo tvoja usoda, — spomni se mojih besed:

— Elizabeta Voroncov — Aleksander Potemkin — neločljivo združena.

Elizabeta dvigne glavo. Še enkrat mu pogleda v oči in takrat spozna, da je on ni pozabil. — On je vkleknjen, on je v caričini oblasti! Njen Aleksander jo je še vedno ljubil in ljubil jo bo do zadnjega svojega diha!

S tem pogledom se je poslovila Elizabeta od sveta. Potemkinova slika je bila zadnja, ki jo je videla. Sedaj obrne svoje misli samo še k nebu.

V zmago ni verovala.

— Bog v nebesih — je molila Elizabeta, — odpusti mi moje grehe, kakor tudi jaz odpuščam njim, ki so mi storili krivico. —

— Čas je, moje dame! — zakliče kneginja Mirevinska. — Kneginja Natalinka Soltikovna, pojdite, prosim, malo na stran! — Doktor, ali ste vse pripravili?

— Vse je pripravljeno —, odvrne zdravnik, in potegne iz žepa usnjato torbico z noži, kleščami, vato in ostalimi zdravniškimi potrebščinami.

Obe nasprotnici dvigneta svoje orožje.

Kneginja Mirevinska je štela; ko je izgovorila besedico "tri" sta padla dva strela.

Vrane, ki so sedle na golem drevju, so prestrašene odletele. Nad bo-

jiščem se je dvignil majhen oblak dima. V prvem trenutku nisi mogel videti, kaj se je zgodilo. Ko pa se je dim razblinil, sta stali obe nasprotnici nepoškodovani na svojih mestih.

Katarinina krogla je svoj cilj popolnoma izgrešila. Elizabetina pa je prodrla v drevo, nekoliko centimetrov nad Katarinino glavo.

— Naprej! — zapove kneginja Mirevinska. — Pojdite naprej, moje dame! —

Katarina in Elizabeta sta šli točno deset korakov naprej, kneginja pa vzame nove samokrese in jih preda nasprotnicama.

— Pripravljeni! — zakliče kneginja Mirevinska — ena — dve — tri! —

Zopet pretreseta ozračje dva strela.

Tokrat je pogodila Katarina kip, ki je stal za Elizabeto.

Elizabetina krogla pa je bolje zadela.

Elizabetina krogla je zadela caričino uho in ji odprsnila samo malo kože.

Rdeča kri je kapljala iz neznatne ranice in pobarvala njeno belo fino srajco.

— Veličanstvo! — zakliče Potemkin in objame carico. — Veličanstvo! Ali je bilo treba, da teče ta plemenita kri. Morda pa je bolje, da se je to zgodilo! Sedaj ne boste več nadaljevali dvoboja!

— In jaz naj bom premagana? — zakliče Katarina. — Ne, to se ne sme nikdar zgoditi!

Zdravnik stopi k carici. Pregleda ji rano in molči.

— Zahtevam, da govorite resnico! — zapove carica zdravniku. — Vedeti hočem, je-li rana nevarna ali ne. Govorite odkritosrčno! —

Doktor je končal pregled: ugotovili ni seveda ničesar nevarnega.

Rano skrbno osuši in položi na njo košček vate.

— Rana ni nevarna, — reče zdravnik. — Jutri bo brez dvoma že vse zaceljeno! Toda opozarjam vas, Veličanstvo, da se nahajate v zelo razburjenem stanju. —

— Niti besede več! — zapove Katarina. — Nadaljujmo dvoboj! Vsaka izmed naju ima v svojem samokresu še po eno kroglo! —

55. POGlavJE

Elizabeta pade.

Vse prošnje so uhajale na mrtva ušesa. — Zastoj je dvigala Natalinka Soltikovna s solznimi očmi svojo roko proti carici. Zdravnik je opozoril carico, da je izredno razburjena in da ji bo to gotovo škodovalo. Celo kneginja Mirevinska je prosila carico, da se odreče zadnjemu strelu. — Katarina pa ni hotela popustiti. Trdno je vztrajala pri svoji zahtevi, da se dvoboj nadaljuje in konča.

Medtem je Elizabeta mirno stala in se naslonila na vznožje kipa, ki je stal za njo. Na njenem obrazu ni bilo sledu o kakem veselju ali pa celo triumfu, ker je ranila carico.

Ko pa ji je kneginja Mirevinska zapovedala, naj se pripravi, pogleda Elizabeta še enkrat proti nebu. Zdelo se je, kakor da se ne more

nagledati modrega neba, solnea in zemlje, pokrite z belim snegom. Samo sedaj še, saj potem bo itak končano vse!

Polagoma dvigne Elizabeta svoj samokres.

— Pojdite pet korakov naprej! — je zapovedala kneginja Mirevinska obema damama.

Nasprotnici napravita točno pet korakov druga proti drugi. Lahko sta si gledali v oči. Bili sta tako blizu, da sta mogli čutiti topli dih ena od druge.

Pet korakov razdalje! — To ni več dvoboj! To je umor! Na ta način zadene lahko samo ena krogla, lahko pa dosežete obe krogli svoj cilj! Kri bo tekla!

Toda čigava kri bo pordečila sneg?

Ali bo padla ponosna carica? Mar bo ležala ona že čez minuto bleda in nema na snegu.

— Dvignite orožje! — Pripravljajte! — je zamolko zapovedala kneginja Mirevinska.

Nasprotnici dvigneta samokrese in pomerita.

Kakor sta se gledali cevi samokresov potuhnjeno in sovražno, tako so bile tudi njene oči polne sovraštva.

Da, ena izmed njiju je morala s sveta! — Toda katera bo šla in katera bo ostala?

— Streljajte! — zapove kneginja Mirevinska. Dva strela in zamolkel vzkrick.

Dim vzpolni prostor. — Natalinka Soltikovna pohiti k Elizabeti.

— Prijateljica! — zakliče mlada

